คู่มือปฏิบัติงาน
กองช่างสุขาภิบาล

คำนำ

คู่มือการปฏิบัติงานกองช่างสุขาภิบาล จัดทำขึ้นเพื่อให้การปฏิบัติงานมีระเบียบเป็นไปตามโครงสร้างของส่วนราชการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการกำหนดส่วนราชการของ เทศบาล และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติของพนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำและ พนักงานจ้าง ในสังกัดกองช่างสุขาภิบาล เป็นไปด้วยความเรียบร้อย รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ถูกต้อง ตามระเบียบแบบแผนของหน่วยงานราชการและเป็นปัจจุบัน

กองช่างสุขาภิบาลหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือปฏิบัติงานกองช่างสุขาภิบาลที่ได้จัดทำขึ้นจะ เป็นประโยชน์แกพนักงานเทศบาล พนักงานจ้างในการปฏิบัติงาน และประชาชนที่สนใจ

กองช่างสุขาภิบาล

สารบัญ

เรื่อง	**หน้า**
ข้อมูลทั่วไป	1
โครงสร้างการแบ่งงาน	1
ภารกิจ กองช่างสุขาภิบาล	2
แผนผันแสดงขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติงาน	3
แบบคำร้องทั่วไป	4
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	5

ข้อมูลทั่วไป

กองช่างสุขาภิบาล เทศบาลตำบลปราณบุรี เป็นส่วนราชการในส่วนย่อยของเทศบาลตำบลปราณบุรี ตำบลเขาน้อย อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สายการบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อปลัดเทศบาลตำบลปราณบุรี โดยมี นายกเทศมนตรีตำบลปราณบุรี เป็นผู้บริหารสูงสุด มีภารกิจมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานกำจัดขยะมูลฝอย และควบคุมสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ตามหลักวิชาการสุขาภิบาล ออกแบบระบบบำบัดน้ำเสียสำหรับอาคาร โรงแรม สถานประกอบการ รับน้ำเสียจากอาคาร สถานประกอบการต่างๆ ในเขตควบคุมการบำบัดน้ำเสียเข้าระบบบำบัดน้ำเสีย การจัดการคุณภาพน้ำ และงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย

โครงสร้างการแบ่งงานดังนี้

ภารกิจ กองช่างสุขาภิบาล เทศบาลตำบลปราณบุรี มีภารกิจโดยสรุปดังนี้

๑. ควบคุมงานด้านจัดการสิ่งแวดล้อม และด้านจัดการคุณภาพน้ำ
๒. การควบคุมสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย
๓. การออกแบบก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียสำหรับอาคาร โรงแรม
๔. ควบคุมการบำบัดน้ำเสีย
๕. การบำรุงรักษาและทำความสะอาดท่อระบายน้ำ
๖. การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม
๗. การให้บริการลอกท่อระบายน้ำอุดตัน ฝาท่อชำรุด
๘. การดำเนินงานควบคุมตรวจสอบและเดินระบบการบำบัดน้ำเสีย

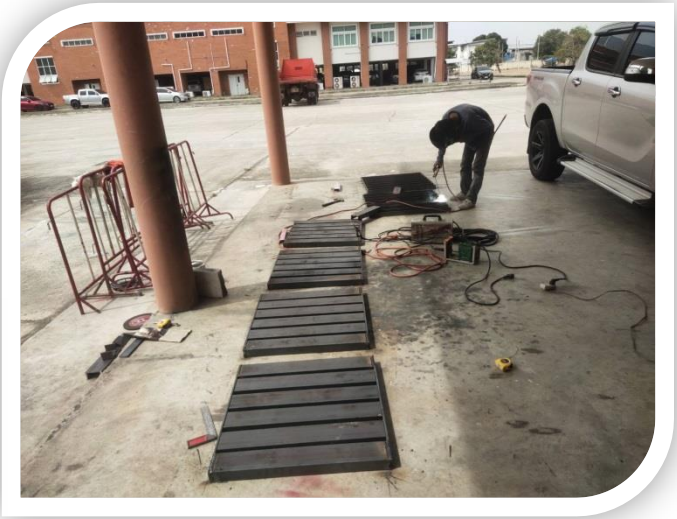

แผนผังแสดงขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติงาน

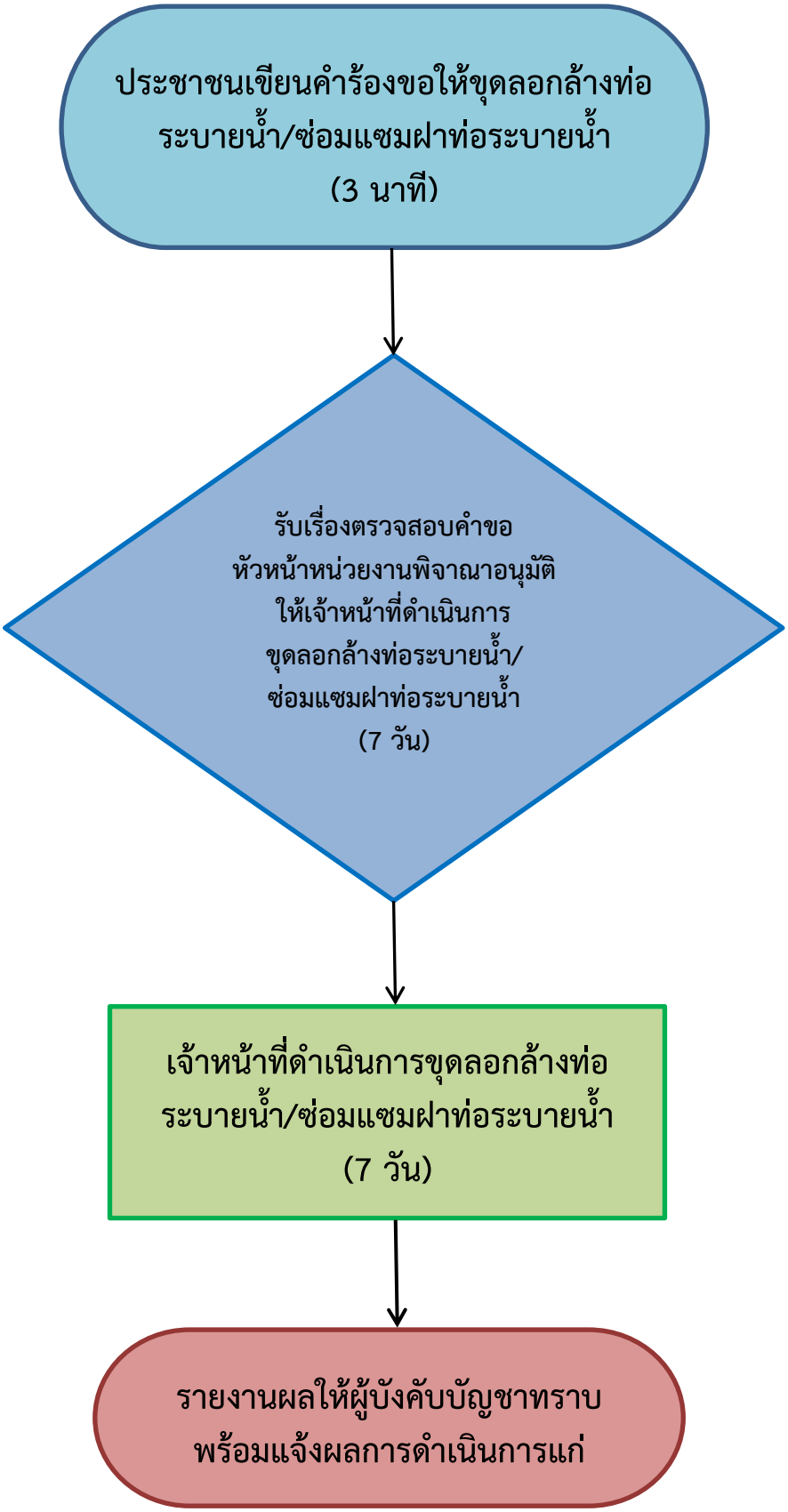

แบบคำร้องทั่วไป

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง .....

ข้าพเจ้า(นาย/นาง/นางสาว).....อายุ.....ปี

อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ซอย.....ถนน.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

หมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้.....ขอยื่นคำร้องต่อนายกเทศมนตรีตำบลปราณบุรี ดังต่อไปนี้

ข้าพเจ้ามีความประสงค์.....

.....

.....

(ลงชื่อ) .....ผู้ยื่นคำร้อง

(.....)

ความเห็นของช่างรับผิดชอบ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ช่วยนายช่างโยธา

(.....)

ความเห็นของผู้อำนวยการกองช่างสุขาภิบาล

.....

.....

ลงชื่อ.....ผอ.กองช่างสุขาภิบาล

(.....)

ความเห็นของปลัดเทศบาล

.....

.....

ลงชื่อ.....ปลัดเทศบาลตำบลปราณบุรี

(.....)

ความเห็นของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

.....

.....

ลงชื่อ.....

(...นายทนงศักดิ์ กิตติศุภกุล...)

รองนายกเทศมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

นายกเทศมนตรีตำบลปราณบุรี

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรฐานควบคุมมลพิษอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่เราต้องมีระบบบำบัดน้ำเสีย

เป็นความจริงที่ว่าระบบบำบัดน้ำเสียที่เราใช้กันอยู่ในปัจจุบันนี้ ถือเป็นสิ่งที่พวกเราประชาชนทุกคนโดยเฉพาะเจ้าของกิจการต่าง ๆ จำเป็นต้องร่วมมือกันปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนดอย่างถูกวิธี เนื่องจากถือเป็นหลักปฏิบัติตามบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ นั่นก็เพื่อประโยชน์ในการควบคุม ป้องกันและยังช่วยแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ที่จะย้อนกลับมาส่งผลต่อส่วนรวมประชาชนทุกคนที่จำเป็นต้องใช้น้ำจากแหล่งธรรมชาติในท้ายที่สุดนั่นเอง ชวนทำความรู้จักกับกฎหมายต่าง ๆ ที่สำคัญซึ่งสอดคล้องกับความจำเป็นที่เราต้องมีระบบบำบัดน้ำเสียไว้ใช้งานในกิจการของเราอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ทำความรู้จักกับมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด

ถือได้ว่าในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่เราควรทำความรู้จักเป็นอันดับแรก ๆ ถึงความจำเป็นที่เราต้องมีระบบบำบัดน้ำเสียไว้ใช้ในอุตสาหกรรมของเรา โดยสิ่งสำคัญที่เป็นตัวกำหนดนั่นคือมาตรฐานควบคุมมลพิษตามแหล่งกำเนิดมลพิษ ซึ่งเราสามารถแบ่งแหล่งกำเนิดมลพิษ ที่จะถูกควบคุมการปล่อยน้ำทิ้งตามกฎหมายได้ดังนี้

- อาคารชุด ตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด
- โรงแรม ตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม
- หอพัก ตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก
- สถานบริการประเภทสถานอาบน้ำ นวดหรืออบตัว ซึ่งมีผู้ให้บริการแก่ลูกค้าตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ
- โรงพยาบาลของทางราชการหรือสถานพยาบาล ตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล
- อาคารโรงเรียนเอกชน ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน โรงเรียนของทางราชการ อาคารสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน ตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนและสถาบันอุดมศึกษาของทางราชการ
- อาคารที่ทำการของทางราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรการระหว่างประเทศและเอกชน
- อาคารของศูนย์การค้าหรือห้างสรรพสินค้า
- ตลาด ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข
- ภัตตาคารหรือร้านอาหาร
- โรงงานอุตสาหกรรมและนิคมอุตสาหกรรม
- โครงการที่ดินจัดสรร

โดยนอกจากจะกำหนดแหล่งกำเนิดมลพิษแล้ว ยังครอบคลุมไปถึงมาตรฐานการควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดมลพิษต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความจำเป็นของระบบบำบัดน้ำเสีย ซึ่งปริมาณและประเภทของน้ำเสียที่ถูกกำหนดนั้นจะถูกแบ่งแยกย่อยตามแหล่งกำเนิดมลพิษโดยจะกำหนดผ่าน ประเภทอาคารและขนาดอาคาร แต่โดยรวมแล้วเราสามารถแบ่งประเภทน้ำเสียที่อยู่ในมาตรฐานการควบคุมได้ดังนี้

- ความเป็นกรดและด่าง (pH)
- บีโอดี (BOD)
- สารแขวนลอย (Suspended Solids)

- ซัลไฟด์ (Sulifide)
- สารที่ละลายได้ทั้งหมด (Total Dissolved Solids)
- ตะกอนหนัก (Settleable Solids)
- น้ำมันและไขมัน (Fat Oil and Grease)
- ทีเคเอ็น (TKN)

มาตรา 69 กับความจำเป็นที่ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานควบคุมมลพิษ

เมื่อเราทราบมาตรฐานควบคุมมลพิษ ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดถึงความจำเป็นของระบบบำบัดน้ำเสียแล้วถัดมาคือมาตรา 69 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติซึ่งกำหนดให้ประเภทของแหล่งกำเนิดมลพิษนั้น ต้องถูกควบคุมการปล่อยน้ำเสีย หรือของเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ หรือออกสู่สิ่งแวดล้อมนอกเขตที่ตั้งแหล่งกำเนิดมลพิษไม่เกินมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดเอาไว้ตามมาตรา 55 นอกจากนี้ยังรวมไปถึงมาตรฐานที่ส่วนราชการได้กำหนด โดยอาศัยตามกฎหมายอื่น และมาตรฐานนั้นยังมีผลใช้บังคับตามมาตรา 56 หรือ มาตรฐานที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดเป็นพิเศษสำหรับเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา 58

มาตรา 70 ความเกี่ยวข้องของผู้ประกอบการที่ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานควบคุมมลพิษ

สำหรับมาตรา 70 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาตินี้ถือเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้ประกอบการจำเป็นต้องปฏิบัติตามมาตรฐานควบคุมมลพิษทางน้ำด้วยระบบบำบัดน้ำเสียอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นั่นก็คือ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษที่กำหนดตามมาตรา 69 นั้นมีหน้าที่ต้องก่อสร้างติดตั้ง หรือจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสียตามที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษกำหนดนั่นเอง โดยระบบบำบัดน้ำเสียของผู้ประกอบการนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องสามารถกำจัดของเสียให้เป็นไปตามมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดเอาไว้อีกด้วย

มาตรา 80 ความจำเป็นในการตรวจสอบและควบคุมมาตรฐานควบคุมมลพิษของผู้ประกอบการ

โดยมาตรา 80 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ จะถูกกำหนดให้เราต้องเข้าตรวจสอบและควบคุมน้ำเสียโดยเฉพาะเจ้าของประกอบการที่มีระบบบำบัดน้ำเสียในอุตสาหกรรมของตน ซึ่งจำเป็นต้องมีหน้าที่ในการเก็บสถิติและข้อมูลซึ่งแสดงผลการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสียหรืออุปกรณ์และเครื่องมือในแต่ละวัน และยังจำเป็นต้องจัดทำบันทึกรายละเอียดเป็นหลักฐานไว้ ณ สถานที่ตั้งแหล่งกำเนิดมลพิษนั้นอีกด้วย พร้อมกับการจัดทำรายงาน สรุปผลการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสีย หรืออุปกรณ์และเครื่องมือดังกล่าวเสนอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่แหล่งกำเนิดมลพิษนั้นตั้งอยู่อย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง โดยต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและแบบที่กำหนดในกฎกระทรวงนั่นเอง ซึ่งจะประกอบไปด้วยแบบบันทึกของมูล 2 ชนิดด้วยกันได้แก่

- แบบบันทึกข้อมูลตามแบบ ทส. 1 ที่จะใช้บันทึกข้อมูลในแต่ละวันในรอบ 1 เดือน ซึ่งจะประกอบไปด้วยข้อมูล 3 ส่วนได้แก่ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดมลพิษ, สถิติและข้อมูลที่จัดเก็บจากแหล่งกำเนิดมลพิษ และ การรับรองการบันทึกสถิติ ข้อมูล และรายละเอียดต่างๆ
- แบบบันทึกข้อมูลตามแบบ ทส. 2 ที่ผู้ประกอบการ เจ้าของ หรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษจะต้องส่งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นในท้องที่ที่แหล่งกำเนิดมลพิษตั้งอยู่ในแต่ละเดือน ซึ่งจะประกอบไปด้วยข้อมูล 3 ส่วนได้แก่ ข้อมูลทั่วไป, ข้อมูลเกี่ยวกับระบบบำบัดน้ำเสียและแหล่งข้อมูลรองรับน้ำทิ้ง, สรุปผลการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสียเป็นรายเดือน

บทลงโทษของผู้กระทำความผิดที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานควบคุมมลพิษ

แน่นอนว่าในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาตินั้น ยังรวมไปถึงบทลงโทษของผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานควบคุมมลพิษอีกด้วย ซึ่งเป็นอีกส่วนที่ทำให้ผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีระบบบำบัดน้ำเสียที่มีคุณภาพไว้ใช้งานในอุตสาหกรรมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยบทลงโทษนั้นจะประกอบไปด้วยกันตั้งแต่ มาตรา 98 จนถึง มาตรา 111 ซึ่งตัวอย่างบทลงโทษของผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานควบคุมมลพิษได้แก่

- มาตรา 104 เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษผู้ใดที่ไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 80 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ
- มาตรา 106 เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ ผู้ควบคุมหรือผู้รับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสีย หรือ มีหน้าที่กำจัดของเสียผู้ใดไม่จัดเก็บ สถิติ ข้อมูล หรือไม่จัดทำบันทึกหรือรายงานตามมาตรา 80 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ
- มาตรา 107 ผู้ควบคุมระบบบำบัดน้ำเสียหรือผู้รับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือของเสีย ผู้ใดทำบันทึกหรือรายงานใดที่ตนมีหน้าที่ต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้โดยแสดงข้อความอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ